

STANDARDY BHP

2.4 Drabiny

Standard zawiera normy określające podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas prac wykonywanych przy użyciu drabin.

UWAGA

Prace wykonywane przy użyciu drabin rozstawnych i przystawnych są zaliczane do **szczególnie niebezpiecznych (3)**. Na etapie planowania należy zastosować w pierwszej kolejności zbiorowe środki dostępowe typu: rusztowania, podesty systemowe, platformy i drabiny podestowe. Stosowanie drabin należy uwzględnić w ocenie ryzyka dla określonego zadania.

A. WSTĘP

1. Zagwarantowanie bezpiecznej pracy z użyciem drabiny zależy od:
  - ustalenia, czy użycie drabiny jest konieczne (patrz UWAGA)
  - właściwego doboru drabiny do wykonywanej pracy,
  - odpowiedniego użytkownika drabiny,
  - stanu technicznego drabiny.
2. Dobór odpowiedniego środka dostępu podczas prac na wysokości powinien uwzględniać następującą hierarchię ryzyka:
  - jeśli to możliwe, należy unikać prac na wysokości,
  - jeśli musimy prowadzić tego typu prace, powinniśmy zapobiegać upadkom z wysokości,
  - należy ograniczać skutki upadków z wysokości.
3. Jeśli istnieje konieczność prowadzenia prac na wysokości, należy ustalić, czy zastosowanie drabiny jest niezbędne. W tym celu należy sporządzić IBWR (22) w oparciu o obowiązujące wytyczne **WZZ**, w tym: 2.0 Deskowanie ścian i słupów, 3.2 Wykopy wąsko przestrzenne zejścia do wykopów, 4.0 Obiekty inżynierskie.
4. Prace wymagające zastosowania drabin muszą być uwzględnione i opisane w IBWR (22) oraz w ORZ (13).
Dobłą praktyką jest wydanie pozwolenia na stosowanie drabiny.
5. Decydując się na korzystanie z drabiny, należy wziąć pod uwagę rodzaj podłoża w miejscu prowadzenia prac (np. gładkie, śliskie, nierówne) oraz uwzględnić to w IBWR (22) i ORZ (13).
6. Do dodatkowych środków bezpieczeństwa zaliczamy:
  - mocowanie drabin do stabilnego punktu, przy czym konieczne jest mocowanie obu bocznic (Rys. 1, 2, 3),
  - bezpieczne i skuteczne klinowanie drabiny do ściany, które uniemożliwi jej ruch lub przemieszczanie się na boki (Rys. 4), jako ostateczność blokowanie drabiny do podłoża stopą.

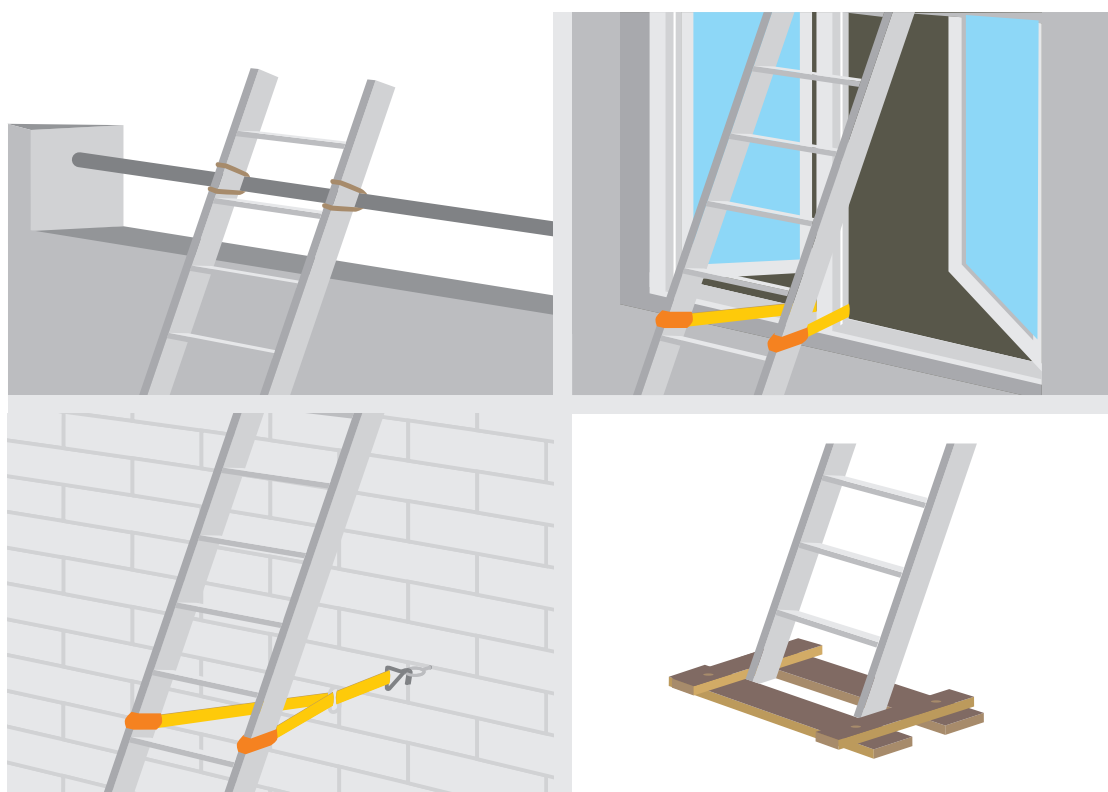

B. DZIAŁANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM ROBÓT (PRZED UŻYCIEM)

1. Drabinę stosujemy w przypadku braku możliwości zastosowania innych środków dostępu.
2. Przed rozpoczęciem pracy z drabiny, użytkownik obowiązkowo przechodzi instruktaż stanowiskowy i zapoznaje się z oceną ryzyka.
3. Każdorazowo przed rozpoczęciem pracy, użytkownik drabiny dokonuje jej przeglądu, w szczególności powinien sprawdzić następujące elementy:
  - nogi (podłużnice) – czy nie są wygięte, odkształcone, skręcone, poobijane, pęknięte, skorodowane lub spróchniałe,
  - nogi (podłużnice) – czy są w dobrym stanie wokół punktów mocowania dla innych elementów,
  - mocowania (np. nitów i śrub) – czy są kompletne, nie są luźne lub skorodowane,
  - szczeble/stopnie – czy ich nie brakuje, czy nie są luźne, nadmiernie zużyte, skorodowane lub uszkodzone,
  - zawiasy pomiędzy częścią przednią i tylną – czy nie są uszkodzone, luźne lub skorodowane,

- blokady – czy pozostaje pozioma, nie brakuje usztywnień tylnych i narożnych i nie są wygięte, luźne, skorodowane lub uszkodzone,
  - zaczepy szczelbi – czy są kompletne i nieuszkodzone, czy nie są luźne lub skorodowane i czy łączą się w sposób właściwy ze szczablami,
  - zaczepy prowadzące – czy są kompletne i nieuszkodzone, czy nie są luźne lub skorodowane oraz czy właściwie współpracują ze sobą w miejscu łączenia,
  - upewnienie się, że nie brakuje stopek, nakładek na końce drabiny, nie są one luźne, nadmiernie zużyte, skorodowane lub uszkodzone,
  - sprawdzenie, czy cała drabina jest wolna od zanieczyszczeń (np. brudu, błota, farby, oleju lub smaru),
  - upewnienie się, że zaczepy blokady (jeżeli są zamontowane) nie są uszkodzone lub skorodowane i działają prawidłowo,
  - upewnienie się, że w podeście (o ile jest zamontowany) nie brakuje części lub elementów mocujących i nie jest on uszkodzony lub skorodowany. Jeśli kontrola jakiegokolwiek z wymienionych efektów budzi wątpliwości, nie należy używać drabiny,
  - w przypadku specjalnych typów drabin dodatkowo bierze się pod uwagę inne elementy wskazane przez producenta.
4. Nie należy korzystać z drabiny na zewnątrz w czasie w niekorzystnych warunków pogodowych, takich jak np. silny wiatr.

Rysunek 1. Mocowanie drabiny

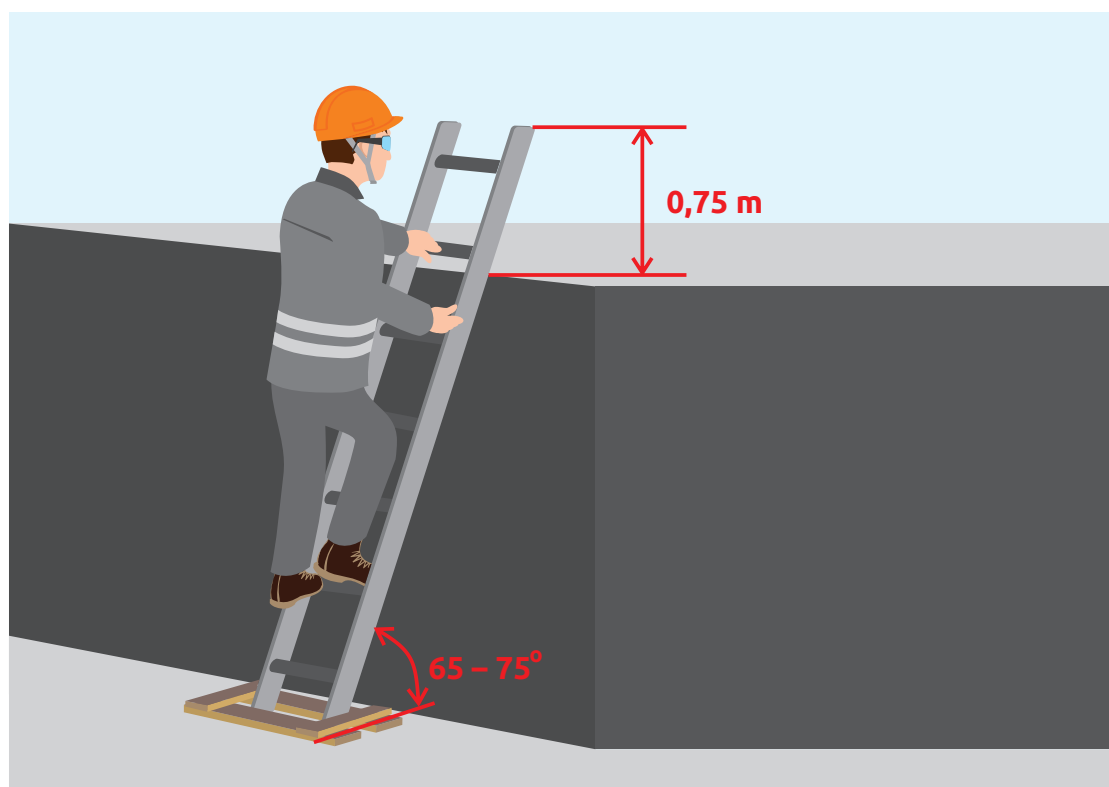
C. DZIAŁANIA PODCZAS PROWADZENIA ROBÓT

1. Pracownik wchodzący po drabinie na wysokość powyżej 1 m powinien stosować sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości.
2. Pracując z drabiny należy pamiętać o następujących zasadach:
  - zastosuj zasadę 3 punktów podparcia,
  - zamocuj i zabezpiecz przed poślizgiem,
  - górną krawędź drabiny wysuń minimum 75 cm nad poziom wejściowy,
  - kąt nachylenia drabiny przystawnej ustaw pomiędzy 65° a 75° (Rys. 5),
  - utrzymuj środek ciężkości w osi drabiny unikając nadmiernego wychylania się na boki.

3. Drabiny rozstawne i przystawne mogą być zastosowane wyłącznie w przypadku, gdy:
  - zostały zabezpieczone przed uderzeniem przez pojazd odpowiednimi barierkami lub pachołkami ostrzegawczymi,
  - zostały zabezpieczone przed uderzeniem przez inne elementy, takie jak drzwi lub okna, poprzez właściwe i skuteczne rozwiązania zapobiegające ich otwarciu. Jeśli zastosowanie takich rozwiązań nie jest możliwe, należy wyznaczyć osobę odpowiedzialną za pilnowanie drzwi oraz poinformować osoby postronne o zakazie otwierania okien do odwołania,
  - zostały zabezpieczone przed ruchem pieszych poprzez bariery, pachołki ostrzegawcze lub wyznaczenie osób do pilnowania dostępu; zabezpieczenia powinny być zlokalizowane pod drabiną lub w jej pobliżu,
  - możliwe jest wykorzystanie elementów mocowania i stabilizacji drabin rozstawnych, takich jak łańcuszki czy rozpory oraz aktywowanie blokad będących wyposażeniem drabin.
4. Pracownicy pracujący z drabin są zobowiązani do używania **ŚOI (15)**, w tym zabezpieczających przed upadkiem z wysokości zgodnie ze **Standardem 18.4 ŚOI (15) – sprzęt i ochrony indywidualne** oraz **Standardem 18.5 Odzież i obuwie**.
5. Jeśli istnieje ryzyko upadku poza poziom posadowienia drabiny, drabinę należy przymocować w jej górnej części.
6. Do przenoszenia narzędzi lub drobnych przedmiotów powinno się stosować torby lub pasy narzędziowe.
7. Nie wolno stosować drabin rozstawnych w celu umożliwienia dostępu na inny poziom prac, z wyjątkiem drabin przystosowanych do tego celu.
8. Wskazówki ogólne:
  - nie należy pozostawać przez dłuższy czas na drabinie bez regularnych przerw (zmęczenie jest czynnikiem ryzyka),
  - należy zapobiegać uszkodzeniu drabiny podczas transportu, np. mocując ją odpowiednio i upewniając się, że została umieszczona we właściwy sposób,
  - należy upewnić się, że drabina jest przystosowana do określonego rodzaju pracy,
  - nie należy korzystać z drabiny zanieczyszczonej, np. mokrą farbą, błotem, olejem lub śniegiem,
  - ustawiając drabinę trzeba wziąć pod uwagę ryzyko kolizji np. z pieszymi, pojazdami lub drzwiami,
  - w obszarze roboczym należy zabezpieczyć drzwi (oprócz wyjść pożarowych) i okna, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe,
  - należy używać drabin, które nie przewodzą prądu elektrycznego, szczególnie w miejscach, gdzie występuje ryzyko porażenia prądem.

Rysunek 2. Kąt nachylenie drabiny

D. DZIAŁANIA PO ZAKOŃCZENIU PRAC

1. Naprawy i konserwacja powinny być przeprowadzane przez **kompetentnych pracowników (7)** i zgodnie z instrukcjami producenta.
2. Drabiny wykonane z tworzyw termoplastycznych, termoutwardzalnych oraz z tworzywa sztucznego wzmocnionego włóknem należy przechowywać w warunkach chroniących je przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych.
3. Drabiny wykonane z drewna należy przechowywać w suchym miejscu, nie powinny również być pokrywane farbą kryjącą i uniemożliwiającą przenikanie pary wodnej.
4. Drabina powinna być przechowywana:
  - z dala od miejsc, w których jej stan techniczny mógłby się gwałtownie pogorszyć (np. ze względu na wilgoć, wysoką temperaturę lub wpływ innych czynników atmosferycznych),
  - w pozycji, w której się nie wykrzywi (np. może być zawieszona za podłużnice na odpowiednich uchwytych lub położona na płaskiej, oczyszczonej powierzchni),
  - w miejscu, gdzie nie ma ryzyka uszkodzenia przez pojazdy, ciężkie przedmioty czy zanieczyszczenia,
  - w miejscu, w którym nie stanowi przeszkody i nie stwarza zagrożenia potknięcia się.
5. Drabiny w złym stanie technicznym należy wyłączyć z użytkowania lub usunąć z budowy

ZABRANIA SIĘ

1. Stosowania uszkodzonych drabin.
2. Wykorzystywania drabin jako dróg stałego dostępu i transportu materiałów.
3. Użytkowania drabin wolnostojących jako przystawnych (z wyjątkiem tych, które są do tego przystosowane).
4. Używania drabin rozstawnych jako przystawnych.
5. Ustawiania i opierania drabin na niestabilnym, nierównym i śliskim podłożu. Opierania drabiny o elementy konstrukcyjne i budowlane, które nie uzyskały pełnych właściwości wytrzymałościowych (np. ściana w trakcie murowania, nieskręcona konstrukcja).
6. Stawiania drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeśli nie są zamknięte na klucz od strony ustawionej drabiny.
7. Ustawiania drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i urządzeń, w sposób stwarzający zagrożenia dla ich użytkowników.
8. Wchodzenia i schodzenia w pozycji plecami do drabiny.
9. Przenoszenia drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę.
10. Przerabiania i ingerowania w drabiny niezgodnie z instrukcją producenta, np. w celu przystosowania do prac na schodach czy pochylniach.
11. Malowania drabin.
12. Wykonywania robót murarskich, tynkarskich i spawalniczych z drabin.
13. Przesuwania drabiny z pracownikiem, który znajduje się na szczeblach lub stopniach.
14. Rozstawiania drabin na ruchomym podłożu (palety, cegły, dźwigi, rusztowania, tyżki koparek, samochody dostawcze, pomosty robocze).
15. W przypadku drabin przystawnych – korzystania z jej trzech ostatnich szczebli.
16. Przeciążania drabin powyżej ciężaru określonego przez producenta.
17. Wchodzenia na drabinę z zajętymi rękami.
18. Pracy z drabin w pobliżu czynnych linii energetycznych.